

9 I 10 DE JUNY DE 2017

ESCOLA FEMINISTA D'ESTIU

PER A DONES, LESBIANES I TRANS

**CONTRA-ACTUEM:
POSEM ELS ROLS
BINARIS EN JOC!!**

DIVENDRES, 9 JUNY

17:30h Rebuda i benvinguda

18:00 Teatre Fòrum Averlasailas

DISSABTE, 10 JUNY

10:00h Tallers

- Teatre de l'oprimida
- Tango Queer

17:00h Palem i pensem sobre
Coe-Trans-Educació

20:00h Festa Fiestuki a tope!

ORGANITZEN

Xarxa Feminista
Ca la dona
Activistes independents

TOTES LES ACTIVITATS

Al local de Ca la dona
C/Ripoll, 25
<M> L4 Jaume I

Contra-Actuem: posem els rols binaris en joc!

Index

Presentació i benvinguda

Programa de l'EFE

Continguts i material bàsic

Sobre participació i pràctica de relació política a l'EFE'2017

Presentació i benvinguda

Tornem a l'Escola! Anem a escola!

Una vegada més ens autoconvoquem a l'Escola Feminista d'Estiu per a gaudir d'un espai de trobada i d'intercanvi de sabers feministes. Enguany és més escola que mai perquè justament es tracta de posar en comú les nostres vivències i experiències entorn a l'aprenentatge dels rols de gènere i com projectar en la coeducació el que els feminismes van enriquir amb la seva pluralitat i diversitat. Volem posar de manifest com incideix en l'educació la intersecció de les múltiples situacions derivades dels diferents sistemes d'opressió, com el sexisme, el racisme, el classisme o l'heteronormativitat.

Les companyes del Teatre Fòrum Averlasailas ens oferiran divendres a la tarda una sessió amb la metodologia de Teatre de les Oprimides per actuar i contra-actuar els binarismes de gènere, els estereotips i les discriminacions.

Dissabte al matí, podrem participar a 4 tallers que conduiran Averlasailas i Tango Queer-Barcelona per posar a la pràctica, posar-nos en joc i actualitzar els mecanismes necessaris per a assumir els nostres reptes vivencials. Actuant individual i col·lectivament qüestionarem els rols de gènere amb un canvi radical de perspectiva. Els estereotips de gènere s'han construït conjuntament amb altres discriminacions de classe, d'origen, d'orientació sexual, de diversitat funcional... Per això, parlarem des de la interseccionalitat, i com la coeducació és més necessària que mai per conscienciar i sensibilitzar-nos .

Dissabte a la tarda, tindrem un espai per compartir experiències, reflexions i vivències de la interseccionalitat amb Trans*forma salut, Veus Gitanes, Col·lectiu Punt 6 i el Grup de Coeducació de Ca la Dona. Parlarem de l'escola des de la perspectiva de les mestres, de les famílies, de l'entorn, de la diferència cultural... Comptem amb la participació i el diàleg de totes.

Al vespre, fidels a nosaltres mateixes, hi haurà festa gran perquè sabem que "sense festa no hi ha revolució"! Farem cartell especial amb els detalls de la festa però ja podeu comptar amb que les companyes de Sindillar gestionaran el tema sopar.

En el dossier trobareu, com sempre, textos i enllaços per saber més i tenir materials per dinamitzar els debats. La reproducció del cartell del manifest del 8 de març de l'Assemblea de dones d'ensenyament és una joia "arqueològica" de l'any 1986 i serveix de reconeixement a les mestres i professores que han fet coeducació durant tots aquests anys i constatar la vigència dels seus missatges.

Per una Escola Radicalment Feminista!

Programa de l'EFE2017

DIVENDRES	DISSABTE
17:30h Rebuda i benvinguda	10:00h – 14:00h
18:00h – 20:00h	Tallers de Teatre de l'oprimida i Tango Queer) farem de 10 a 12h simultanis un de tango i l'altre de TO i de 12 a 14h el mateix, per a oferir dos opcions d'horari per a cada taller
Teatre Fòrum Averlasailas	17:00h – 19:00h
	Taula/diàleg
	Per una Coe-Trans-Educació
	20:00 – 24:00 SOPAR-FESTA grossa

Continguts i material bàsic

- **Sobre teatre de les Oprimides**

Bàrbara Santos. Teatro del Oprimido. Raíces y Alas. Una teoría de las praxis. Barcelona. Kuringa, 2017

... En el Teatro del Oprimido, la transformación de la historia contada en escenificación teatral apunta a buscar alternativas para la superación del problema real. No obstante, buscar alternativas no significa apaciguar conflictos. Por el contrario, para provocar cambios efectivos es necesario revelar el conflicto, o sea, mostrar lo que no puede identificarse en la superficie... exponer para propiciar la comprensión de las implicaciones afectivas, económicas, jerárquicas, políticas, culturales (entre otras) que circunscriben el conflicto. Para entender lo que provoca o determina, lo que mantiene y lo que dificulta o impide su superación, es necesario elevarlo al contexto social. (pàg. 125)

Sobre el Teatro de las Oprimidas. <http://www.vitoria-gasteiz.org/wb021/http/contenidosEstaticos/adjuntos/es/60/97/56097.pdf>

"Todo ser humano es teatro, aunque no todos hacen teatro. El ser humano puede verse en el acto de ver, de obrar, de sentir, de pensar. Puede sentirse sintiendo, verse viendo, y puede pensarse pensando. ¡Ser humano es ser teatro!". Augusto Boal.

Es un conjunto de juegos, ejercicios y técnicas particulares que pretende hacer de la actividad teatral, un instrumento eficaz para la comprensión y la búsqueda de soluciones a problemas sociales, e intersubjetivos, intentando crear una reflexión que conduzca a la acción fuera de los mismos. El Teatro de las Oprimidas intenta romper con la pasividad propia del espectador teatral, donde unos observan el producto de lo que otros hacen, y en cambio propone que los sujetos partícipes asuman un rol activo en la reflexión y la acción que se proponen a partir de las actividades. Se trata de la democratización del pensamiento, el intercambio y el diálogo de ideas, para llegar a acciones concretas; con el objetivo último de que el acto que transforma una realidad.

Fil a l'agulla. <http://www.filalagulla.org/passem-del-desig-a-laccio-eines-de-teatre-dels-i-les-oprimides-de-la-ma-de-lescola-de-to-de-barcelona/>

El teatre de les oprimides ens convida a reflexionar sobre les opressions que ens envolten, des del cos i de manera creativa, per buscar col·lectivament accions que ens facin més lliures. És una eina poderosa per representar i fer visible la realitat, construïda sobre una estructura de desigualtats i violències, i veure què podem fer per canviar-la.

Bárbara Santos. Laboratorio Magdalena – Teatro de las Oprimidas.

<http://kuringa-barbarasantos.blogspot.com.es/2010/08/laboratorio-magdalena-teatro-de-las.html>

Magdalena, espejo de resonancia y espacio de creación compartido en el que cada mujer se reconoce un poco en otra mujer, proceso que nos hizo avanzar a través de una vivencia lúdica, poética, emocionante e intensa en la cual estuvimos realmente juntas... El trabajo en el laboratorio nos permitió modificar los caminos a seguir e investigar los descubrimientos. En la investigación de las ancestrales, seguimos el camino corporal de la madre y la abuela, y así sucesivamente hasta la más distante. ... Seguimos adelante, investigando los cuerpos de esas mujeres recordadas, conocidas y / o imaginadas, creando condiciones para que se encuentren en un espacio de confianza y de confiar lo inconfesable, aunque más no fuera para verse dentro de un espejo imaginario. Trabajamos con diversas mujeres: trabajadoras domésticas, culturales, sociales, artistas de teatro y de la vida, mujeres en busca de identidad y visibilidad, dispuestas a escribir una nueva historia para sí y para todas las mujeres.

María Zapata. Tejiendo alianzas: Puntos en común entre los feminismos y el teatro de las oprimidas. Pikara Magazine.

<http://www.pikaramagazine.com/2016/12/tejiendo-alianzas-puntos-en-comun-entre-los-feminismos-y-el-teatro-de-las-oprimidas/>

Me animé a escribir este texto porque llevo tiempo pensando en cómo articular dos ámbitos en los que se desarrolla mi propia práctica activista: feminismo(s) y Teatro de las Oprimidas (T.O.). Un debate que ya en *Pikara Magazine* abrieron Ana Burgos y Sara Carro con la crónica del I Encuentro Internacional de la Red Magdalenas^[1], y que ahora me gustaría seguir profundizando. Además, me pareció significativo que en las últimas **Jornades Radical-ment Feministes** de Barcelona (junio de 2016) aparece por primera vez el T.O. y ya con seis talleres prácticos y una mesa redonda; una fuerte presencia para estar de estreno. Creo que es interesante poner en relación estos dos movimientos sociales y contestatarios y ver qué cuestiones comparten hasta ahora y cuáles son las que podrían ser intercambiadas para fortalecerse mutuamente y crear nuevos vínculos.

... En GIZAT-Gipuzkoako Zapalduon Antzerki Talde, que somos un grupo mixto (mujeres, bollerías y hombres), este trabajo en relación al género no ha sido solo por la elección de la temática en una de nuestras creaciones artísticas, sino que intentamos tener presente todas las relaciones de dominación que también entre nosotras pueden darse o se han dado (ya sean por género, por diferencias de nivel cultural y adquisitivo, o por la experiencia acumulada con la propia herramienta del T.O.)

Ana Burgos y Sara Carro. Teatro feminista para transformar la vida. Pikara Magazine. <http://www.pikaramagazine.com/2015/11/teatro-feminista-para-transformar-la-vida/>

... Nos hacemos dos preguntas: “¿qué le aportan los feminismos al T.O.?” y, sobre todo, “¿qué nos aporta el T.O. a las feministas?”. A la primera respondemos sin vacilar: criticidad, gafas violetas, análisis estructural e interseccional, holismo, espíritu de reivindicación y lucha, cuestionamiento de las identidades y de las propias categorías... historia. Nos interesa más en esta ocasión, sin embargo, la segunda, ya

que consideramos que el T.O. es una herramienta básica para las feministas ya que en el acto de transformar nos transformamos. Y eso para los feminismos es crucial.

- **Desplazar la palabra:** Si bien es cierto que el feminismo ya da la bienvenida a generar conocimiento desde lugares diversos, no solo desde lo cognitivo, en el T.O. se trabaja especialmente desde la corporalidad y desde las emociones.
- **Remover las desigualdades:** Consideramos que, frente a las jerarquías que genera habitualmente el dominio de discursividades legitimadas, el TO, al dar espacio a otros canales de expresión, las tambalea. En el TO, la que tiene más capacidad para articular un discurso con palabras, por ejemplo, tiene la oportunidad de moverse del centro.
- **Pasar por el cuerpo:** Atrevernos a pasar nuestros discursos por nuestros cuerpos es sinónimo de entender las cosas desde nuevos lugares que nos llevan a nuevos darnos cuenta que nos invitan a accionar en nuestro cotidiano.
- **Jugar juntas desde la seguridad:** Con el juego y el teatro construimos espacios seguros en los que poder ensayar la realidad. Imaginar, pensar y construir colectivamente desde aquí nos da la posibilidad de valorar nuevas actitudes dentro del grupo.
- **Ocupar el espacio público:** Mostrar la realidad desde nuestro punto de vista, reapropiarnos de los medios de producción estética, de la palabra, el sonido y la imagen es una experiencia brutal. Somos teatro.
- **Transformar(nos):** Repensar nuestra historia con las herramientas del teatro de las oprimidas nos pone no sólo ante la pregunta de por qué volvemos a ponernos una y otra vez en lugares que hemos enunciado que no queremos ponernos, sino a ensayar maneras de accionar nuestros deseos...

Teatre Feminista: *Colectivo de Mujeres Matagalpa* (Nicaragua)

<http://www.cmmmatagalpaorg.net/index.php/educacion/teatro-social>

Nuestra Cara és un grup de teatre de dones que posa en escena la vida de les dones i la infantesa, situacions invisibilitzades o amb tabús on el públic s'identifica, reflexiona i pot prendre consciència i transformar aquesta realitat.

Ha creat col·lectivament més de 50 obres de diversos estils i cada any realitza més de 120 presentacions com a part de processos educatius, en campanyes, fòrums, amb èmfasis en població amb poc accés a expressions culturals.

L'experiència acumulada en 25 anys de teatre feminista permet facilitar processos de formació a altres grups i organitzacions. Realitza recerca social a partir de la sistematització de la riquesa d'opinions generades a partir de les obres de teatre.

Participa i impulsa projectes creatius internacionals: gires de teatre, elaboració de manuals, creació d'obres en conjunt amb altres grups, participació en festivals.

• Sobre coeducació

Manifest/decàleg realitzat per l'Assemblea de Dones Ensenyants a l'any 1986.
Cartell dipositat al Centre Documentació de Ca la Dona.

8 MARÇ

DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

No som aquí per ser educades com a mares, mestresses de casa o esposes.

Volem que a les classes es parli de les dones i també en femení: som les alumnes, delegades, voluntàries, professores...

No al sexisme dels llibres de text, exercicis i assignatures.

Volem que no ens molestin amb comentaris sobre el nostre cos, manera de vestir, que fem, amb qui somem.....

Rebutgem la violència contra les dones i l'agressivitat en general

Volem ser respectades, no protegides; rebutgem l'autoritarisme i paternalisme; que ens fa dèbils i insegures.

Volem una ^{una} afectivitat i sexualitat pròpia, lliure i satisfetora; no submissa, no servil, no dependent.

No acceptem el paper que la societat ens imposa: rebellem-nos.

Núria Solsona Pairó. *Ni princeses ni pirates. Per educar nenes i nens en llibertat.* Eumo editorial, Vic, 2016. (p. 20)

La Llei d'Educació de Catalunya (Llei 12/2009, del 10 de juliol) fixa la coeducació i el foment de la igualtat real i efectiva entre dones i homes entre “els principis rectoris del sistema educatiu i els criteris que orienten l'organització pedagògica dels centres”. D'altra banda, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, igualtat efectiva de dones i homes , defineix la coeducació com l' “Acció educadora que potencia la igualtat real d'oportunitats i valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes, homofòbics, bifòbics, transfòbics o androcèntrics ni actituds discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere”.

La legislació que acabem d'esmentar, malgrat ser vigent, de moment no s'ha desenvolupat. Esperem que es faci en els propers anys perquè es tracta d'un desenvolupament legislatiu que implicarà dedicar molts esforços a la formació de les famílies i del professorat. I perquè sigui efectiva aquesta formació del professorat haurà d'estar lligada a la pràctica diària i suposarà l'adaptació i posada a punt dels recursos didàctics i curriculars que estan disponibles en els diferents repositoris existents.

Mercè Otero-Vidal. D' “el llibre lila del cole” als projectes de coeducació.

<http://www.caladona.org/revistesclld/caladona51.pdf>

Provar de fer la història del que ha estat la reivindicació de la coeducació al nostre país és una responsabilitat i un acte de justícia vers totes les dones que han treballat per fer-la realitat, i que consti que es tracta d'un procés llarg que contempla almenys trenta anys, des de les primeres Jornades Catalanes de la Dona (1976), que va ser quan vaig sentir parlar per primera vegada de coeducació. En aquell moment, les feministes encara no sabíem ben bé què volia dir una escola coeducativa i, sortint de les tenebres del franquisme i havent patit les escoles segregades del nacionalcatolicisme, creïem que si nenes i nens, noies i nois estaven a la mateixa aula i amb un mateix currículum ja ho tindríem tot solucionat.

Educación emancipadora ¿qué hay de nuevo? Introducción. Respecto al formato “conversación. Lucas Platero Méndez, Amaia del Río Martínez y Gema Celorio Díaz1 diciembre 2016 revista Harriak

<http://publicaciones.hegoa.ehu.es/assets/pdfs/306/Hariak-1.pdf?1488539916>

Siento que soy heredero de las aportaciones realizadas por las pedagogías críticas que se van construyendo desde lugares tan plurales como el feminismo, la educación popular, la educación especial, la educación artística... y que nos abren la posibilidad de cuestionar el poder en las relaciones de enseñanza- aprendizaje. Supone repensar qué relación queremos establecer y desde qué condiciones materiales, así como también reflexionar sobre qué se aprende y para qué. No hago sino beber de estas fuentes que nos plantean que la escuela, igual que la cárcel o el manicomio, pueden ser lugares totalitarios pero también espacios para la creación de distopías, como decía Foucault (1976). En este sentido, me interesan mucho las pedagogías *queer* (Britzman, 1995) o las transpedagogías (Galarte, 2014), que plantean el papel que tiene el cuerpo y la sexualidad en la escuela, cómo transmitimos

ideas normativas sobre el cuerpo y las capacidades, y que nos permiten reclamar a los sujetos que son expulsados tempranamente de la escuela

Bel Olid. *Feminisme de butxaca. Kit de supervivència*. Angle editorial. Barcelona. 2017. (p.103)

... Tot i la feina de moltes mestres (en parlarem en femení perquè són una majoria indiscutible) per introduir la coeducació a les aules, i la norma que les classes han de ser mixtes, no només no es promou la igualtat amb l'exemple, sinó que fins i tot es reproduïen les discriminacions habituals en tots els altres àmbits de la societat. Potser ens hem cregut prou que les persones mereixen els mateixos drets per recollir-los a les lleis, però no estem d'acord que ens mereixem les mateixes oportunitats efectives. Si ens ho creguéssim una mica més les desigualtats no estarien tan esteses al sistema educatiu, altaveu per defecte dels valors socials. En primer lloc, els continguts són totalment androcèntrics... s'esborren sistemàticament les dones que aconseguen fites "importants" ...

Rosa Sanchis. *Karicies.com. Però aquest llibre no anava de sexe?* Edicions 96. València, 2012. (p. 26)

Fa temps que pegue voltes a aquest tema, i he trobat almenys cinc impediments o entrebancs que dificulten l'educació afectivosexual a l'escola: la por, la falta de formació, la falta de compromís de les administracions, la naturalització de la sexualitat i la consideració d'aquesta com un fet privat que no s'ha de tractar a l'aula.

La primera de les raons és la **por**. La por del professorat a l'alumnat, a les famílies i als mateixos companys i companyes. Per què a l'alumnat? Perquè hi ha el temor a fer el ridícul, a no saber, que la ignorància en aquests temes conduïa a la pèrdua de poder o d'autoritat, també la por a mostrar-se: a traspassar la línia entre la privacitat i allò públic en respondre, o no, les preguntes personals que puga fer l'alumnat.

L'altra por és als companys i companyes: a qui pensa que la seua tasca només és ensenyar una matèria, i et miren amb suspicàcia, com si fores un enemic infiltrat que ha vingut a sabotejar la seua *científica* tasca.

I, finalment, hi ha la por a les famílies, de la mà del tòpic segons el qual la informació fomenta la promiscuïtat.

Eliana G. Vasquez i Claudia A. Lajud. "Identidades y diversidades de género en la escuela. Desafíos en pos de la igualdad" dins de Carina V. Kaplan. *Género es más que una palabra. Educar sin etiquetas*. Miño y Dávila, editores. Buenos Aires, 2016.

A partir de lo observado en situaciones que se han presentado en las instituciones educativas, podemos señalar que una de las primeras indicaciones que suele dar la escuela ante el pedido de reconocimiento de la identidad de género autopercibida y adoptada por las personas es la solicitud de estudios médicos, psicológicos o psiquiátricos, muchas veces con altos costos y victimizando a la persona involucrada. Por otro lado, también es habitual exigir una adecuación del DNI para llamar a la persona por el nombre que ha elegido en virtud de su nueva identidad de género. Otro mecanismo que las instituciones suelen adoptar es pedir el uso de ropa "neutra" y llamar a la niña/o o adolescente por el apellido, generando un trato desigual con el

resto de las/os estudiantes; o proponer como opción el uso de los baños de los profesores o de las personas con discapacidades en lugar de permitir acceder al baño del género autopercibido.

Ricard Huerta. *Transeducar. Arte, docencia y derechos LGTB*. Ed. Egales, Barcelona-Madrid, 2016. P. 145

Una de las realidades que surge con mayor potencial en el panorama educativo es el laberinto trans. Con este término nos referimos, en conjunto, a diferentes cuestiones que proceden en esencia de ubicaciones distantes, desde la disidencia hasta la creatividad. Y es que las posibilidades de futuro que contiene un modelo trans son tan variadas que hemos de estar preparados para aceptar con generosidad todo el volumen de novedades que nos deparará este fascinante laberinto. Transeducar supone asumir riesgos y enfrentarse a concepciones caducas. Transferir capacidad de innovar y partir de las posibilidades que nos ofrecen el arte y la educación supone transgredir algunos hábitos agotados. En origen se trata de admitir que desde entornos como la transexualidad y el transgénero se abren caminos todavía no descubiertos desde los cuales romper con la tiranía del binarismo sexual y los rudimentos heteronormativos.

La meua filla no és transgènere: és un xicotot

“Només vull tenir-ho clar –em va dir la mestra–. La seva filla vol que li diguin nen, oi? ¿O és un nen que vol que li diguin nena? Què és exactament?”

Vaig fer un gest de retret. Estic acostumada a corregir els desconeguts, que sempre confonen la meua filla de set anys amb un nen. En el fons, m'encanta corregir-los, obligar-los a replantejar-se la seva idea de l'aspecte que ha de tenir una nena. Però ja feia sis mesos que la meua filla assistia a l'activitat extraescolar que impartia aquella dona.

“És una nena”, li vaig dir. La dona no semblava gaire convençuda. “De debò. És una nena, i quan es refereixi a ella pot dir que és una nena”.

Més tard, quan li vaig comentar aquesta conversa a la meua filla, em va dir: “Hi hauria d'haver més nenes que anessin com jo, així es posaria més de moda i els grans no s'equivocarien tant”.

La meua filla porta pantalons de xandall i samarretes. Du els cabells curts i esvalotats (a la perruqueria va demanar que la deixessin com “el Luke Skywalker de l'episodi IV”). La majoria dels seus amics –no tots, però– són nens. És aficionada a l'esport i molt forta, és un sol, i una nena.

I, en canvi, el pediatre, els mestres i gent que la coneix des de fa molts anys li pregunten si es considera un nen o li agradaria ser-ho, o si vol que li diguin nena.

En gran part, això està molt bé: demostra una sensibilitat molt necessària davant dels problemes relacionats amb la dissidència de gènere i els transgènere. Que els grans l'hi preguntin és una mostra de consideració... al començament.

Però quan continuen dubtant de la seva identitat sexual –i són escèptics davant la seva resposta–, el missatge que transmeten és que una nena no pot anar vestida ni actuar com ella.

La meua filla no està disconforme amb el seu sexe biològic. Està disconforme amb els rols de gènere. No encaixa en el motlle que els adults –que precisament hem deixat de banda uns rols de gènere mil·lenaris, ara que les dones treballen fora de casa i els homes participen en les feines domèstiques– imposen encara als nostres fills.

Si els deixéssim sols, ¿els nens no durien mai res de color rosa? (És una pregunta retòrica: el rosa es va considerar un color masculí durant dècades.) ¿I les nenes es negarien, per la seva pròpia natu-

LISA SELIN DAVIS

ESCRITORA
THE NEW YORK TIMES

TRADUCCIÓ: LÍDIA FERNÁNDEZ TORRELL

ralesa, a jugar amb cotxes? Esclar que no, però si demostren alguna inclinació per aquesta mena de coses, les etiquetem. En un cert sentit, ens hem tornat més comprensius amb la dissidència de gènere, però, en canvi, som més restrictius pel que fa a la imatge i el que ha de fer un nen o una nena.

Parlem clar: si la meua filla comença a tenir la sensació que la identitat sexual

GETTY

Vet aquí el missatge que li vull transmetre a la meua filla: ets fantàstica perquè no cedeixes a les pressions perquè et comportis i et vesteixis d'una altra manera

que sent com a seva no coincideix amb la del seu cos, jo li faré costat. Investigaré els bloquejadors hormonals que frenen la pubertat (més del que ja els he investigat). L'escoltaré i prendré decisions en conseqüència, com vaig fer quan, pel seu tercer aniversari, em va demanar una corbata i una camisa amb botons. Aleshores va veure que el seu pare portava un blazer (per una vegada a la vida) i amb uns ulls com unes taronges va preguntar: “Què és, això?”, com si veiés un arc de Sant Martí doble al cel.

Estava enamorada d'un estil. Aquest estil ha evolucionat: lamentablement ha passat de la corbata i americana de Patti Smith a una samarreta tacada i pantalons de xandall. Però sempre ha sigut només un estil, encara que rebutgés les princesetes (cosa que m'encantava) i només estigués disposada a jugar a papes i mames amb nens i nenes a condició de fer de gos o policia.

Vull que els nens transgènere tinguin prou llibertat i seguretat per ser el que són. També vull que els adults tinguin una idea prou flexible dels rols de gènere perquè una nena de 7 anys pugui vestir-se com “un nen” i no li preguntin –les persones que ja la coneixen, no els desconeguts– si és un nen.

Vet aquí el missatge que li vull transmetre a la meua filla: ets una nena fantàstica perquè no cedeixes a les pressions perquè et comportis i et vesteixis d'una altra manera. Vull que estigui orgullosa de ser una nena.

I ja en comença a estar. Ja està atenta als drets de les dones. No entén per què hi ha equips esportius separats per a homes i dones, ni per què les dones guanyen menys diners i no dirigeixen el país. S'identifica com a xicotot perquè és el que li diuen alguns companys d'escola, tot i que també es pregunta: “Per què un xicotot?” Quan li diuen que ha anat al lavabo que no li correspon, els diu: “Soc una nena”. I invariablement li contesten: “Ah, d'acord”.

Les criatures ho entenen. Però els adults no. A més d'aplaudir la diversitat d'identitats sexuals i de gènere, també hem d'aplaudir les nenes que són una mica xicotots i se situen fora dels estrets límits imposats pels rols de gènere. No els diguem que no són nenes.

La meua filla està contenta del seu cos i se sent còmoda amb el seu aspecte, mil vegades més contenta i còmoda del que jo he estat mai. És el meu heroi. O, més ben dit, la meua heroïna.

Sobre participació i pràctica de relació política a l'EFE'2017

Volem crear un espai polític de confiança i creativitat i no volem que cap persona se senti exclosa o fora de lloc per no conèixer determinats codis feministes de relació. Totxs volem deconstruir el patriarcat i la seva llarga càrrega de categoritzacions, d'estereotips i dicotomies que marquen el llenguatge i les nostres conductes.

A l'EFE ens reunirem persones amb experiències i coneixements diversos i volem crear un espai segur i còmode per a totes. Per això, ens convidem a repensar aquelles actituds amb les quals reproduïm les opressions estructurals de la societat i a estar alerta i ser curoses amb tots els «ismes» i «fòbies» interioritzades, moltes vegades de forma inconscient.

Per exemple, per compensar la desigualtat que vivim i trencar amb l'androcentrisme del llenguatge, fem servir els plurals femenins en general i paraules que no evoquin el gènere, sense deixar de respectar el gènere de la persona amb qui dialoguem sigui femení, masculí, tots dos, un altre o cap.

Tota identitat sexual i de gènere és una autodesignació. És important, doncs, no pressuposar el gènere ni la sexualitat de cap persona. Quan ens relacionem amb una altra persona utilitzem el gènere que aquesta persona ha escollit per nomenar-se a si mateixa.

Ens cal molta pràctica per relacionar-nos fora dels estereotips patriarcals i prendre consciència dels nostres privilegis siguin de raça, de classe, d'edat, de gènere, de sexualitat, de procedència, de llengua, de capacitat... o del que sigui!

Compartim aquestes reflexions amb el desig de facilitar eines per construir formes de relació i participació més horitzontals i igualitàries. Res més lluny de la nostra intenció que voler imposar una nova normativitat. Són idees per pensar, reflexionar i ajudar-nos a ser més lliures i solidàries.

Necessitaràs espai infantil?, serà "a petició"

Envia'ns un correu electrònic a xarxafem@xarxafeminista.org per indicar-nos quantes criatures i quines edats tenen.